

17 AĞUSTOS’U UNUTMADIK, UNUTMAYACAĞIZ, UNUTTURMAYACAĞIZ!

Basına ve Kamuoyuna

17 Ağustos 1999 tarihinde saat 03.02’de merkez üssü Gölcük/Kocaeli olan Marmara Depremi; Kocaeli, Sakarya, Düzce, İstanbul, Yalova ve Bolu başta olmak üzere geniş bir bölgede büyük bir yıkıma neden olmuş, on binlerce yurttaşımız yaşamını yitirmiş ve yaralanmış, yüz binlerce yapı hasar görmüş, ülkemizin toplumsal hafızasında derin izler bırakmıştır.

Aradan geçen **27 yıla rağmen acımız hâlâ tazedir**. 17 Ağustos Marmara Depremi’nde yaşamını yitiren yurttaşlarımızı bir kez daha saygı ve özlemle anıyor, yakınlarının acısını paylaşıyoruz.

17 Ağustos yalnızca büyük bir deprem değil; yanlış yer seçiminin, plansız kentleşmenin, niteliksiz yapılaşmanın, yetersiz denetimin ve bilimsel mühendislik hizmetlerinin ihmal edilmesinin nelere mal olabileceğini gösteren tarihsel bir kırılmadır. Ne yazık ki 17 Ağustos’tan sonra Van’da, Gaziantep’te, Kahramanmaraş’ta ve ülkemizin farklı bölgelerinde yaşadığımız afetler, geçen yıllara rağmen gerekli dersleri yeterince çıkaramadığımızı acı biçimde göstermiştir.

Deprem bir doğa olayıdır. Afete dönüşmesi ise kaçınılmaz değildir; kader hiç değildir.

Türkiye; jeolojik, tektonik, jeomorfolojik ve iklimsel özellikleri nedeniyle yalnızca depremlerin değil; heyelan, kaya düşmesi, sıvılaşma, taşkın, obruk ve çeşitli jeolojik, hidrojeolojik ve meteorolojik tehlikelerin etkisi altındadır. Bu gerçekliği değiştiremeyiz; ancak bilim ve mühendisliğin olanaklarını kullanarak bu doğa olaylarının afete dönüşmesini engelleyebilir, can ve mal kayıplarını en aza indirebiliriz.

Bunun yolu afet sonrasında yaraları sarmaya dayalı anlayıştan vazgeçerek, **afet öncesinde tehlikeleri belirleyen, riskleri azaltan ve yeni risklerin oluşmasını engelleyen bütünleşik bir afet risk yönetimi anlayışını** hayata geçirmekten geçmektedir.

Afetlere dirençli kentler yalnızca sağlam binalardan oluşmaz. Bir kentin güvenli olabilmesi için öncelikle üzerinde bulunduğu zeminin ve yer altının doğru tanımlanması gerekir. Kentlerin jeolojik yapısı ortaya konulmalı; mikrobölgeleme çalışmaları tamamlanmalı, aktif faylar, sıvılaşma, heyelan, kaya düşmesi, taşkın ve diğer jeolojik tehlikeler belirlenmeli; mevcut ve yeni yerleşim alanlarının yerleşime uygunluk koşulları bilimsel olarak değerlendirilmelidir.

İmar, yapılaşma ve arazi kullanım kararları bu veriler doğrultusunda alınmalı; yapı stoku, ulaşım sistemleri, altyapı tesisleri ve kritik kamu yapıları afetlere karşı güvenli hâle getirilmelidir.

Önemle vurguluyoruz ki **jeolojik-jeoteknik etütler bir formalite değildir**. Yerleşim alanlarının planlanmasından yapıların projelendirilmesine, kentsel dönüşümden altyapı yatırımlarına kadar bütün süreçlerde jeoloji mühendisliği hizmetlerinden etkin biçimde yararlanılması can ve mal güvenliğinin temel koşullarından biridir.

Zemin ve temel etütlerinin yalnızca hazırlanması yeterli değildir; bu çalışmaların yetkin meslek mensuplarınca gerçekleştirilmesi, ilgili kamu kurumları ve yerel yönetimler tarafından etkin biçimde

incelenmesi ve denetlenmesi gerekmektedir. Yerel yönetimlerin teknik kadrolarında yeterli sayıda **jeoloji mühendisi istihdam edilmesi**, kentlerimizin geleceği açısından ertelenemez bir ihtiyaçtır.

Bu gereklilik **Antalya açısından da hayati önemdedir.**

Antalya ve ilçeleri hızla büyümekte; yeni yerleşim alanları, turizm tesisleri, ulaşım ve altyapı yatırımları sürekli genişlemektedir. Kentimizin geleceği yalnızca bugünkü ekonomik ve turistik değeri üzerinden değil, afetlere karşı güvenliği ve sürdürülebilirliği üzerinden de planlanmalıdır. Antalya'nın kendine özgü jeolojik ve hidrojeolojik koşulları, hızlı kentleşme baskısıyla birlikte değerlendirilmeli; planlama ve yapılaşma süreçlerinde yer bilimleri verileri karar mekanizmalarının temel bileşenlerinden biri hâline getirilmelidir.

Bu nedenle Antalya'daki tüm yerel yönetimleri; zemin ve temel etütlerinin etkin denetimini sağlamaya, yeterli sayıda jeoloji mühendisi istihdam etmeye, afet risk azaltma çalışmalarını kurumsal yapılarının kalıcı bir parçası hâline getirmeye çağırıyoruz. Antalya Büyükşehir Belediyesi bünyesinde ise kentin jeolojik, jeoteknik ve hidrojeolojik özelliklerinin bütüncül biçimde ele alınmasını sağlayacak **yer bilimleri odaklı güçlü ve kalıcı bir kurumsal yapılanmanın** oluşturulmasını gerekli görüyoruz.

Kentsel dönüşüm uygulamaları da yalnızca ekonomik değeri yüksek alanlarda gerçekleştirilen yapı yenileme faaliyetlerine indirgenmemeli; deprem tehlikesi, zemin koşulları, mevcut yapı güvenliği ve toplumsal ihtiyaçlar birlikte değerlendirilmelidir. Riskli yapıların güçlendirilmesi veya yenilenmesi kadar, bilimsel olarak sakıncalı alanlarda yeni risklerin üretilmesinin önlenmesi de kamunun temel sorumluluğudur.

17 Ağustos'un üzerinden geçen 27 yılın ardından bir kez daha ifade ediyoruz:

Önem almak, enkaz kaldırmaktan daha ekonomik; can kayıplarının ardından yaraları sarmaya çalışmaktan çok daha insandır.

Afetlere dirençli kentler oluşturmak mümkündür. Bunun için bilimsel bilgiye, mühendislik hizmetlerine, etkin ve bağımsız denetime, güçlü kamu kurumlarına ve kararlılıkla uygulanan risk azaltma politikalarına ihtiyaç vardır.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Antalya Şubesi olarak bilgi ve mesleki birikimimizi kentimizle ve kamu kurumlarımızla paylaşmaya, Antalya'nın afetlere karşı daha dirençli, güvenli, yaşanabilir ve sürdürülebilir bir kent olması için her türlü bilimsel ve mesleki katkıyı sunmaya hazır olduğumuzu bir kez daha ifade ediyoruz.

Güvenli yaşam herkesin hakkıdır.

Afetlere hazırlıklı ve dirençli yerleşimler bir tercih değil, kamusal bir zorunluluktur.

17 Ağustos 1999 Marmara Depremi'nde yaşamını yitiren yurttaşlarımızı bir kez daha saygıyla anıyor; başta merkezi ve yerel yönetimler olmak üzere tüm kurumları ve toplumsal kesimleri afet risklerinin azaltılması konusunda bilimin ve mühendisliğin gereklerini yerine getirmeye davet ediyoruz.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI ANTALYA ŞUBESİ